

הדר פרק ששי עירובין

עו.

עין משפט גזר מצוה

צו א מיי פ"ד מהלכות
עירובין הלכה יא
טושיע א"ח קי שפט
סוף ג:
צו ב מיי פ"ו מהל'
עירובין הלכה יא טור
ש"ע א"ח קי שפט סוף ג
וס' טמו סעי' ג:
א ג ד מיי פ"ג מהל'
עירובין הלכה יא טור
ש"ע א"ח קי שפט סוף
ד:

אמצעי הוה ליה בית שמניחין בו. נראה דאפי' יתנו העירוב
באחד הצמחים הסמוכים לחצרות או אפילו באחד מצמחי
החצרות אלו ג' צמחים אין לרייבין ליתן עירוב דעגו כולם בית שער
לאומה חצר המוליכה עירוב דרך עליהן לתוך חצרות:

שניהם קנו עירוב. מתוך פי' הקונטרס משמע

דאיירי בעירובי תמוזין וקשה דבפרק
צמח מדליקין (שנת דף לז.) משמע
ללא איירי רצא בתרווייהו בעירובי
חצירות ובעירובי תמוזין דמשני לא
קשיא כאלו בעירובי חצירות כאלו
בעירובי תמוזין וא"כ לפירוש הקונטר'
בעירובי חצירות לא קנו וקשה דא"כ
מאי פריך הכא מדרבא ונראה
כפירוש רבינו מנחם לך רצא איירי
בעירובי חצירות אבל בעירובי תמוזין
דחמירי לא קנו והשתא פריך שפיר
ולשון לא דקאמר לא וערצ עלינו
שיך אפי' בעיר כמו לא ושכור לנו
פועלים (ב"מ דף פג. ט.):

הדרן עלך הדר

לימא תנו סתמא ברשב"ג. דקס"ד דלרצנן כיון דבג' יוגא מתורת לצוד חסוב פתח: הא קמ"י מעמא דבוליה למעלה.

ואגב דהדר ותנא למעלה
מעשרה תנא נמי פחות מארבעה
על ארבעה: וישנים ומשהו מהן
בתוך י'. לא כמו שפירש בקונטר'
טפחים וסוף מהשקפה בתוך
י' מאמצעו ולכאן טפח ומאמצעו
ולכאן טפח אלא כמו שפירש
ריצ"ן אלו שני טפחים ומשהו
וקופים ממלטה למעלה דהלוך זה
היו שמונה טפחים על שמונה טפחים
מאחר דעגולו כ"ד טפחים על כרחק
באמצע ח' טפחים דכל שזקיפו
שלשה טפחים יש ברוחם טפח
וכשחסי שני טפחים למטה וכן
למעלה וכן משני לדיון ישארו ד'
על ד' הלכך רריך שיהא חלוך ג'
טפחים ומשהו בתוך י' בלוחך
זקיפת חלוך באמצעייתו כדי שיהא
משהו מן המרובע בתוך עשרה:
ורבי

זה נעשה צים שער לזה. כל בית נעשה צית שער לתוך שהוא פתוח
לו: בדיק. מנסה אם חכמו להשיצ: שפי חצירות ושני צמים צינין.
ואין צמי שתי החצירות רוצין לערצ זו עם זו אלא כל אחת לעמה וכל
חצר לא היחה עירובה צבית הפתוח לה אלא עשאתו צית שער והניח
עירובה צבית הפתוח לחצרותה:

מהו. ודאי אי תרווייהו צית שער
משוינן אין אחד מהן עירוב דהנותן
את עירובו צבית שער מתן לקמן (פ"ה):
דאינו עירוב ופי' תרווייהו צית גמור
אין אחד מהן עירוב שהרי צית זה
מפסיק בין חצר לעירובה והוא לא
עירצ עמנה ואינה יכולה להציא
עירובה לתוכה לך צית זה: מי
משוינן. לכל צית חצר הסמוכה
לו כצית שער שלא לאסור עליו ובצי
חצר האחרת שעשאתו צית גמור
והניח צו עירובה משוינן לה כי צית
למיקני עירובה: מה נפשך. טעמא
מפריצי ואולי: קא מטנטל. כל חצר
צבית דלא מערצ ליה: שניהן קנו
עירוב. אלמא מדדיון השמשות
ספק הוא וספק דצביותה להקל
ועירוב ומדביותה הוא לגבי האי
שנאלץ עירובו צין השמשות משוינן
ולגבי האי שער עירוב צין השמשות
משוינן ליה יום ועדיין הוא לו שהות
לקנות צביתה: לא מינכרא מינפא.
ולא הו מיני דרצנן כי חוכא ואיטולא.
אלא הך צמחי יום קיימי קמן ופי'
משוינן הכא לגבי והכא הכי הויין מיני
דרצנן כי חוכא ואיטולא ולא נימן
פה לצדוקים לרדות:

הדרן עלך הדר

חלוך שני עירובי חצירות. בתוך
עשרה מערבין ואפי' שנים ואם רצו
מערבין א' פחות מד' על ד' או למעלה מו'
מערבין שנים ואין מערבין אחד: גמ' לימא
תנו סתמא כר"ש בן גמליאל ^ו דאמר כל
פחות מד' כלבד דמי אפי' תימא כרבנן
עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרשב"ג אלא
לענין לבודין אבל לענין פתחא אפי' רבנן
מודו דאי איכא ד' על ד' חשיב ואי לא
לא חשיב: פחות מד' וכו'. פשיטא כיון
דאמר ד' על ד' בתוך עשרה ממיילא אגא
ידענא דפחות מד' ולמעלה מו' לא הא קמ"ל
טעמא דבוליה למעלה מו' ד אבא מקצתו בתוך י' מערבין שנים ואם
רצו מערבין אחד תנינא להא דת"ר כולו למעלה מו' ומקצתו בתוך
עשרה כולו בתוך י' ומקצתו למעלה מו' מערבין שנים ואם רצו
מערבין אחד השתא כולו למעלה מו' ומקצתו בתוך י' אמרת מערבין
שנים ואם רצו מערבין א' כולו בתוך י' ומקצתו למעלה מו' מיבעיא ^ו זו
ואצ"ל זו קתני א"ר יוחנן חלוך עגול צריך שיהא בהיקפו עשרים וארבעה
טפחים ושנים ומשהו מהן בתוך י' שאם ירבענו נמצא משהו בתוך י' מכדי
^ט כל שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו ברוחבו טפח בתריסר סניא
הני

הני
טפחים ומשהו בתוך י', שאם ירבענו נמצא משהו בתוך י', ואסיקנא דר' יוחנן כרייני דקיסרי דטעו ואמרי ריבועא דניקט מגו
עגולא פלגא אמרה לשמעתייהו. פי' (בהריא) [מכדי] דכל שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח, מדרבית ריעש את
הים מוצק עשר באמה וגו', וכן שלשים באמה יסוב אותו סביב. וכבר פירשנוהו בפרק הראשון, וגם פירשנוהו במסכת סוכה
בפרק א' בסוכה העשירי [במשנה]. וכיון שכל מה שיש בהיקפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח, התרובע הוציא מן העגול
למעטא דרייני דקיסרי ניפתח חציו, הוצרך ר' יוחנן לומר (למעטא והא) [למעטא והא] דרייני דקיסרי צריך זה החלוך שהוא
עגול, כ"ד טפחים היקפו, נמצא על ח' טפחים על ח' טפחים, והוא שליש היקפו, כשצויה מחובר מרובע יפתח בסימוכין
מכל צד שני טפחים, ואחריו כן ישאר באמצע ד' טפחים על (טפח) ד' טפחים חלל. נמצא סתום מזה החלוך מכל צלע טפחי,
למעלה טפחי, ומלמטה טפחי, נמצא באמצע ד' טפחים. עכשיו נסתום מן הצלע התחתון שהוא בתוך י' טפחים אם לא
תהן לו יותר משיני טפחים בתוך הי"ט שאם יסתמו טפחי' ישאר מקצת מחללו של חלוך אחר שתרבעו בתוך י' טפחים, רצו
מערבין אחד. לפיכך הוצרך ב' טפחים ומשהו שסיימו הטפחי' וישאר אותו משהו ככלל הריבוע פתוח בתוך י'.

הגהות הב"ח

(א) ד"ה ד"ה י"ב נרן שעשון
בפירקא קמא. י"ב רש"י דף
ט: (ב) ד"ה ד"ה י"ב נרן וכו' בסוף
עשרה הוא על פי:

רב ניסים גאון

לימא תנו סתמא כרבנן
משמעון בן גמליאל דאמר
כל פחות מו' נכלבד
דמי. עיקר דברי רבן בן
שמשון בן גמליאל
בבריתא אמורה בפרק
מבוך, תנו רבנן קורה
היוצאה מכותל זה כו',
רבן שמשון בן גמליאל
אמר פחות מו' אין צריך
להביא קורה אחרת. ואית'
נמי בפרק הישן תחת
המטה, והיא שניה
בתוספתא דעירובין בפרק
א'.

רבינו חננאל (המשך)

חלוך שבין שתי חצירות
ארבעה על ארבעה בתוך י'
מערבין שנים (ואין) נואם
רצו מערבין כו'.
אוקימנא להא מנתי'
אפילו לרבנן דסבירא להו
דרששה לא אמרינן בהו
לכוד ותלתא טגי, הכא
דרשויהו פיתחין, אי איכא
ד' טפחים הוי פיתחא, ואי
לא. ואוקימנא נמי
דהאי חלוך שיש בו ד' על
ד' טפחים, אי הוה הני ד'
טפחים חלוך לאה דהנו רבנן כולו
למעלה מעשרה ומקצתו
בתוך י' כו'. תנא באהלות
פרק י"ג ממד המוטל
באור אינו מביא את
הטמאה תחת דופנו עד
שיהא בהיקפו כ"ד
טפחים. ר' יוסי אומר
(כ"ה ט), אין כל כ"ה
טפחים שאין הארץ
אובלת טפה. וכן הוא
אומר ויהיו הירמונים
תשעים ורשה [רוחה],
ואומר כל הרמונים מאה
עלהם כבה סביב, אי
אפשר לומר מאה שכבר
נאמר תשעים ורשה? ואי
אפשר לומר [תשעים
וששה שכבר נאמר מאה,
אומר מעתה ארבעה
בלוחך ככותל ותשעים
וששה רצין מבחוקין. אי'
יחזן [חלוך] עגול צריך
(שיש) [שיהא] בהיקפו
כ"ד טפחים ומתן ב'.

(א) חסר כאן וצ"ל שיהא ר' יוסי אומר אין כו' וכ"ה אומר רימונים תשעים ורשה וגו' ואומר כל הרמונים מאה על השכס סביב א' אפשר לומר מאה שכר נאמר וכו' אמור מעתה ארבעה בלוחך ככותל ותשעים ורשה נראה דל"ל
שמה יסתמו טפחים לא ישאר מקצת מחללו של חלוך אחר שירבעו בתוך י' לא ייכלול לעברו כאחד הפיך הולך וכו'.